

HET ONZEKONINKRIJK IS TEKEN
VAN HET ONDERGAAN HEED
EN SYMBOOL VAN DE STRID TEGEN
ONDERDRUKKING EN VERBOD

ONTELBARE MILITAIREN, VERZETSSTRIDERS
EN BURGERS UIT ALLE BEVOLKINGSGROEPEN
IN EN BUITEN DE GEVANGENENKAMPEN
LIETEN HUN LEVEN

15 AUGUSTUS 1945

voorwoord

In 2025 was het 80 jaar geleden dat op 15 augustus 1945 voor het Koninkrijk der Nederlanden officieel een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog. De Stichting organiseert jaarlijks op 15 augustus de Nationale Herdenking 15 augustus 1945.

Tijdens deze herdenking wordt de capitulatie van Japan herdacht en daarmee het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden. Bij het Indisch Monument in Den Haag staan we op waardige wijze stil bij de vele slachtoffers die deze oorlog heeft geëist en worden alle slachtoffers van de oorlog tegen Japan en van de Japanse bezetting van het voormalige Nederlands-Indië herdacht.

De herdenking op 15 augustus is een van de drie nationale herdenkingen in Nederland. De andere zijn de Nationale Dodenherdenking op 4 mei en de Nationale Holocaust Herdenking eind januari. Samen houden deze herdenkingen de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend, ieder vanuit een eigen invalshoek. Het blijft belangrijk dat we op een waardige manier bij deze geschiedenis kunnen stilstaan, zowel voor het collectieve geheugen als voor het delen van persoonlijke herinneringen.

15 AUGUSTUS 1945

inhoudsopgave

2	voorwoord
4	inleiding
7	algemeen
8	oprichting en doelstelling
9	organisatie
11	verslag 2025
15	randprogrammering
17	jong1508
18	de melati
19	andere herdenkingen in binnen- en buitenland
20	samenwerking
21	communicatie en publiciteit
23	jubileumboek en zomereditie moesson

15 AUGUSTUS 1945

inleiding

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten die Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 – hierna: de Stichting – het afgelopen jaar heeft uitgevoerd.

De kern van de activiteiten vormt de Nationale Herdenking op 15 augustus bij het Indisch Monument in Den Haag. Daarnaast is de Stichting betrokken bij diverse andere herdenkingen. Zo vindt op 14 augustus een herdenking plaats in het gebouw van de Tweede Kamer, samen met de Staten-Generaal. Ook worden namens de Stichting, in samenwerking met de Oorlogsgravenstichting, kransen gelegd op erevelden in Indonesië en Thailand.

De Stichting ondersteunt daarnaast ruim 75 lokale herdenkingen door bijeenkomsten te organiseren, netwerken te faciliteren en communicatie over deze herdenkingen te versterken.

Het jaar 2025 had een bijzonder karakter. Elke vijf jaar is de Koning aanwezig bij de herdenking op 15 augustus. Omdat het in 2025 tachtig jaar geleden was dat de Tweede Wereldoorlog eindigde, was de Koning niet alleen aanwezig, maar hield hij ook een toespraak.

Op 15 augustus werd daarnaast voor het derde jaar 'Bar Bungkus' georganiseerd, een ontmoetingsplek waar mensen voorafgaand aan en na afloop van de herdenking samen konden komen om elkaar te ontmoeten en met elkaar te eten. Dit samenzijn biedt ruimte voor ontmoeting en gesprek en wordt door veel aanwezigen als belangrijk ervaren voor het herinneren, het verwerken van ervaringen en het doorgeven van verhalen aan volgende generaties.

Ook het nationaal symbool de Melati kreeg in 2025 voor meer mensen betekenis. Zo werd opnieuw een Melati-krans gelegd op een ereveld in Indonesië en werd tijdens de herdenking in Nijmegen voor het eerst een Melati-krans namens de Stichting gelegd. Rond 15 augustus zijn in totaal zeven Melati-kransen geplaatst.

De herdenkingen zijn alleen mogelijk dankzij de inzet van vrijwilligers, de steun van donateurs en de subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Voor vrijwilligers, donateurs en aangesloten organisaties organiseerde de Stichting in 2025 diverse bijeenkomsten om kennis te delen, ervaringen uit te wisselen en in gesprek te gaan over de verdere ontwikkeling van de visie en missie.

Bij de Nationale Herdenking op 15 augustus werken bovendien verschillende organisaties samen. Een overzicht hiervan is opgenomen in dit jaarverslag.

financiering | Vanaf 2018 voorziet het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in een vaste financiële basis voor de Nationale Herdenking, waardoor we in samenwerking met andere organisaties verder kunnen werken aan het structureel bereiken van nieuwe generaties, zowel op de Nationale Herdenking op 15 augustus als door het jaar heen.

De subsidieregeling Collectieve Erkenning die sinds 2017 van kracht was, is per 1 januari 2025 niet meer actief, de inzet op de thema's krachtenbundeling en verjongen en verbreden behoren inmiddels tot de reguliere activiteiten.

In 2025 heeft de Stichting van het Vfonds een subsidie ontvangen om nasi bungkusmaaltijden met een inhoudelijk element voor lokale herdenkingen mogelijk te maken.

Fotografie: Ilvy Njokikikjien, Chris Lans, Kris Patma, Patricia Steur en uit privé collectie

15 AUGUSTUS 1945

algemeen

De Stichting organiseert jaarlijks op 15 augustus de Nationale Herdenking bij het Indisch Monument in Den Haag. Dan staan wij met honderdduizenden (bij het Indisch Monument, via tv en internet) stil bij de capitulatie van Japan en het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden en herdenken wij álle slachtoffers van de oorlog tegen Japan.

Met de capitulatie kwam een einde aan een periode van drie en een half jaar waarin inwoners van voormalig Nederlands-Indië gebukt gingen onder de wreedheden en willekeur van de Japanse overheerser. Twee dagen later riepen Soekarno en Hatta de onafhankelijkheid van Indonesië uit. Er volgde een periode van onzekerheid en onvoorspelbaarheid. Velen waren hun leven niet zeker en vreesden voor lijf, huis en haard. In de jaren die daarop volgden raakten honderdduizenden ontheemd en moesten zij in Nederland (of elders) een geheel nieuw bestaan opbouwen.

De Nederlands-Indische gemeenschap in Nederland omvat inmiddels zo'n 2 miljoen Nederlanders. 15 augustus 1945 is een kantelpunt gebleken in de Nederlandse geschiedenis in het algemeen en in het leven van vele Nederlandse families in het bijzonder.

De groep mensen die het tijdperk van de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt wordt jaarlijks kleiner. De oorlog werkt echter door, ook in nieuwe generaties. De belangstelling voor de herdenking blijft dan ook onverminderd groot. In toenemende mate nemen de tweede, derde en zelfs vierde generatie deel aan de herdenking.

Elk jaar speelt op 15 augustus de Tweede Wereldoorlog en zijn nasleep door vele hoofden, met een grote diversiteit aan herinneringen, emoties en gevoeligheden. Het bestuur van de Stichting heeft de opdracht elk jaar een waardige herdenking te organiseren waarin ruimte is voor die grote diversiteit en reikwijdte.

Om tot een waardige herdenking te komen, verrichten vele vrijwilligers elk jaar weer een grote inspanning. Ook onder de vrijwilligers bevinden zich steeds meer leden van de derde en inmiddels vierde generatie.

15 AUGUSTUS 1945

oprichting en doelstelling

In voormalig Nederlands-Indië eindigde de oorlog niet op 5 mei 1945. Pas op 15 augustus 1945 capituleerde Japan na de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. En was de Tweede Wereldoorlog pas echt afgelopen in het Koninkrijk de Nederlanden. In 1970 werd deze datum voor het eerst landelijk herdacht in Nederland.

Op de dag voorafgaande aan de jaarlijkse herdenking vindt een herdenking plaats bij de Indische plaquette in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ook dit jaar vond op 14 augustus deze herdenking plaats in de hal van de Tweede Kamer.

15 AUGUSTUS 1945

organisatie

Gezamenlijk is het stichtingsbestuur verantwoordelijk voor het organiseren van een uitgebalanceerde, waardige en troostrijke openbare herdenking op 15 augustus bij het Indisch Monument en een besloten herdenking op 14 augustus in de hal van de Tweede Kamer.

Het bestuur kwam in 2025 elfmaal bijeen. De fysieke vergaderingen werden gehouden op de Sophiahof aan de Sophialaan in Den Haag, waar tevens het secretariaat gehuisvest is.

bestuurssamenstelling | In 2025 vond een wijziging plaats in de samenstelling van het bestuur. Na vijf jaar droeg voorzitter Thom de Graaf op 1 november het voorzitterschap over aan Paul Doop. Binnen de Stichting wisselt het voorzitterschap elke vijf jaar.

Voor Thom de Graaf had de herdenking op 15 augustus ook een persoonlijke betekenis. Zijn ouders en zijn oudste broer en zus maakten de Japanse bezetting van voormalig Nederlands-Indië mee in een Japans interneringskamp. De gevolgen van de oorlog werkten nog lange tijd door binnen het gezin.

- Thom de Graaf, voorzitter tot 30 oktober 2025
- Paul Doop, voorzitter per 1 november 2025
- Nanette van Beukering, secretaris
- Raymond Bruijnzeel, penningmeester
- Frank Marcus, coördinator Indisch Monument
- Hélène Oppatja, vicevoorzitter en communicatie
- Tamara Peers, programmering
- Tenny Tenzer, verjonging en verbreding

commissie van advies | Binnen de Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 is het gebruik dat het lidmaatschap van de commissie van advies gekoppeld is aan het voorzitterschap, waardoor bij het aantreden van een nieuwe voorzitter ook een nieuwe samenstelling ontstaat. De Commissie van Advies bestond tot 30 oktober 2025 uit:

- Jet Bussemaker
- Paul Doop
- Hans Goedkoop
- Frank van Sprang

De leden van de Commissie van Advies hebben het bestuur op verschillende momenten gedurende het jaar individueel bijgestaan met adviezen.

De nieuwe Commissie van Advies is per 1 februari 2026 benoemd:

- Vivian Boon
- Boudewijn Boots
- Martine Gosselink
- Joost Manusama
- Gert Oostindie

secretariële ondersteuning | Het gehele jaar 2025 kreeg het bestuur structurele secretariële ondersteuning in de persoon van een chef de bureau die formeel in dienst is bij Museum Sophiahof.

aangesloten organisaties | De Stichting wordt gesteund door vele sympathiserende organisaties. Naast de vele Aangesloten Organisaties werkt de Stichting steeds intensiever samen met organisaties die lokale en andere herdenkingen organiseren. De jaarlijkse bijeenkomst met relaties waaronder de Aangesloten Organisaties en organisatoren van lokale herdenkingen vond plaats op 11 oktober op Bronbeek.

lokale herdenkingen | Op 15 augustus wordt niet alleen bij het Indisch Monument in Den Haag herdacht. Op meerdere plaatsen in Nederland wordt stilgestaan bij de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. In 2025 vonden

in meer dan 75 gemeenten herdenkingen plaats. In 2025 organiseerde de Stichting twee bijeenkomsten voor organisaties van lokale herdenkingen, op 15 maart en 11 oktober. De bijeenkomsten vonden plaats in Bronbeek en de Sophiahof. Tijdens deze bijeenkomsten werden kennis en ervaring gedeeld.

donateurs | Eind december 2025 waren er 2.894 donateurs en ontving de Stichting € 43.803 aan donaties en giften.

Op 15 juni werd op Bronbeek bij ruim 200 donateurs input opgehaald voor het nieuwe vijfjarenbeleidsplan van de Stichting. Dit werd opnieuw in de gespreksvorm van de generatietafels van Jong1508 gedaan. Het was mooi om te zien dat aan meerdere tafels ook de derde generatie vertegenwoordigd was.

verslag 2025

De Stichting organiseert het hele jaar door activiteiten in het kader van krachtenbundeling, verjonging en verbreding. Het zwaartepunt ligt vanzelfsprekend op 15 augustus. Alles wat de Stichting doet is erop gericht om een waardige, toekomstbestendige en inclusieve herdenking te organiseren.

14 augustus 2025 | herdenking in de tweede kamer | Tijdens de jaarlijkse besloten herdenking bij de Indische plaquette in het gebouw van de Tweede Kamer werden op 14 augustus de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië herdacht. Aanwezig waren onder meer de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, het bestuur van de Stichting, verschillende Kamerleden en vertegenwoordigers van de eerste generatie.

De herdenking begon met een toespraak van voorzitter Thom de Graaf. Hij verwees naar kampoverlevende Leo Vroman, die benadrukte dat geen enkel volk collectief schuldig is aan oorlog. Vanuit die gedachte herdacht De Graaf de miljoenen slachtoffers in Nederlands-Indië en onderstreepte hij dat 15 augustus 1945 voor het Koninkrijk het daadwerkelijke einde van de Tweede Wereldoorlog markeert. Volgens hem vraagt herdenken om erkenning van zowel het leed als de historische context. Tegelijkertijd ziet hij dat de Nationale Herdenking zich verbreedt en ook nieuwe generaties weet te bereiken.

Daarna sprak de voorzitter van de Tweede Kamer, Martin Bosma. Hij verbond een persoonlijke herinnering aan heimwee in New York met het nummer *Radar Love* van Golden Earring, dat hij plaatste in de traditie van de Haagse Indorock en artiesten als The Tielman Brothers. Bosma stond stil bij het leed van de Japanse kampen, de Birma-spoorlijn en de Bersiap, maar benadrukte ook de veerkracht van de Indische gemeenschap. Ondanks een moeizame ontvangst in Nederland leverden velen een belangrijke bijdrage aan de wederopbouw en aan tal van sectoren van de samenleving. Volgens Bosma is het Indische verleden een onlosmakelijk onderdeel van de Nederlandse geschiedenis.

Vanwege het markeren van 80 jaar einde Tweede Wereldoorlog kende de herdenking dit jaar een extra programmaonderdeel. Zanger Sjors van der Panne en pianist Hubert-Jan Horrocks brachten het lied *Altijd Dichtbij* ten gehore. Het nummer is een eerbetoon aan Van der Pannes Indische oma en aan de cultuur die zij naar Nederland bracht. Het lied is gebaseerd op *Tlaga Biroe* en werd ook gebruikt in de documentaire *Anak Indië*.

Vervolgens sprak Silfraire Delhaye, voorzitter van het Indisch Platform. Hij verwees naar een citaat van Jean-Jacques Rousseau over vrijheid en ketenen en stond stil bij de blijvende impact van oorlog, bezetting en de Bersiap op de Indisch-Nederlandse gemeenschap. Vanuit zijn persoonlijke achtergrond als zoon van een Japanse vader en een Indische moeder pleitte hij voor openheid, erkenning en verzoening. Herdenken betekent volgens hem niet vasthouden aan wrok, maar het verleden een plaats geven om ruimte te maken voor innerlijke vrijheid en een gezamenlijke toekomst.

Aansluitend legden de voorzitter van de Tweede Kamer, Martin Bosma, en de voorzitter van de Eerste Kamer, Jan Anthonie Bruijn, samen een krans namens de Staten-Generaal. Thom de Graaf legde een krans namens de Stichting. De herdenking was live te volgen via de livestream van de Tweede Kamer.

15 augustus 2025 | nationale herdenking bij het indisch monument in den haag

| Dit jaar markeerde 80 jaar sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden. De 38ste Nationale Herdenking bij het Indisch Monument vond voor de vierde keer 's avonds plaats, waardoor meer mensen de ceremonie live konden volgen.

Op 15 augustus 1945 capituleerde Japan, waarmee de oorlog in Zuidoost-Azië en de Japanse bezetting van Nederlands-Indië eindigde. In de maanden daarvoor vielen nog veel slachtoffers onder militairen, reservisten en burgers. Militairen werden afgevoerd naar krijgsgevangenkampen en gedwongen arbeid te verrichten onder erbarmelijke omstandigheden. Europees-Nederlandse burgers en Indische Nederlanders werden opgesloten in interneringskampen, vaak met ernstige ondervoeding en ziektes tot gevolg. Burgers die aan het verzet deelnamen, werden geëxecuteerd of als politiek delinquent, opgesloten in gevangenissen. Ook andere bevolkingsgroepen, zoals Molukkers, Chinezen en Papoea's, leden onder het Japanse bewind. Duizenden jonge Indonesiërs, de Romusha's, kwamen om door dwangarbeid en hongersnood.

De Nationale Herdenking eert alle slachtoffers van de Japanse bezetting, waaronder Buitenkampers, Molukkers, Chinese Indonesiërs, 'troostmeisjes', Romusha's, Joodse Indo's, weeskinderen en militaire slachtoffers te land, ter zee en in de lucht. Veel van hen, toen nog kinderen, zijn nu zelf aanwezig bij het Indisch Monument. Zijne Majesteit de Koning woonde de herdenking bij en sprak het publiek toe, waarmee hij het belang van herdenken en erkennen van alle slachtoffers onderstreepte.

vaandelwacht en openingsceremonie | Sinds 2023 rouleren de vaandels. Na de Onderzeedienst (2023) en de Koninklijke Luchtmacht (2024) was in 2025 het Vaandelwacht Het Eskader van de Koninklijke Marine aanwezig. Dit eskader vocht tijdens de Tweede Wereldoorlog wereldwijd tegen Duitsland en Japan, met coördinatie vanuit Londen en Australië, en leed zware verliezen bij de verdediging van Nederlands-Indië, met uitzondering van enkele schepen zoals de kruiser *Tromp*. Het eskader kreeg het vaandel op 26 april 2002, met opschriften over maritieme krijgsverrichtingen van 1597 tot 1945.

De herdenking begon met het intreden van het vaandel van de Koninklijke Marine, gevolgd door de aankomst van Zijne Majesteit de Koning, de minister-president, de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, de burgemeester van Den Haag, de Commissaris van de Koning van Zuid-Holland en de voorzitter van de Stichting. Na het groeten van het vaandel en het luiden van de Indische klok volgde een introductieprogramma met het lied *Beta Berlayar Jauh* door Zoë Tauran en het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht.

testimonials | Janny Liem-Tan, 17 jaar bij het uitbreken van de oorlog, maakte de oorlog als buitenkamper mee en vertelde hoe zij en andere meisjes zich moesten verstoppen voor de Japanners.

Jordan Bramsen, lid van Jong1508, beschreef haar Indische oma (1957) en Molukse opa (1958) en hun verhalen die generaties overstijgen.

Eltjo Ockeloen raakte via zijn studentenvereniging betrokken bij de herdenking en ontdekte door Jong1508 de geschiedenis van zijn familie, die teruggaat tot de *Belanda Hitam*, Afrikaanse mannen die in de 19e eeuw in het KNIL dienden.

sprekers en toespraken | Voorzitter Thom de Graaf herdacht alle slachtoffers van de Japanse bezetting in Zuidoost-Azië. Jamai Loman droeg een bewerking voor van het gedicht *Er leven haast geen mensen meer* van Wim Kan, geschreven in 1971 bij het bezoek van keizer Hirohito aan Nederland. Zijne Majesteit de Koning sprak voor het eerst op deze herdenking. Hij eerde militairen, krijgsgevangenen, burgers, vrouwen en kinderen, en benadrukte dat het leed voelbaar blijft over generaties. Hij koppelde herdenken aan reflectie op hedendaagse conflicten en onderstreepte het belang van erkenning van verschillen, openheid, weerbaarheid en bescherming van de democratische rechtsstaat.

VCL-leerling Noortje Garvelink vertelde het verhaal van haar grootmoeder Marijke Garvelink-Drost, die als vijfjarige met haar moeder en zussen werd geïnterneerd in kamp Tjideng. Haar vader overleed als krijgsgevangene aan de Pakanbaroe Spoorweg op Sumatra en werd later begraven op Ereveld Leuwigajah.

De voice-over was Angelique Jansen, die dit na 41 jaar voor het laatst deed.

muziek | Het *Indisch Onze Vader* werd gezongen door Jordan Roy, Jamai Loman vertolkte *Sepanjan Jalan Kenangan* en *The Captives' Hymn* werd uitgevoerd door het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht.

kransleggingen | Zijne Majesteit de Koning legde de eerste krans, gevolgd door het luiden van de Indische klok, de taptoe, een minuut stilte, het hijsen van de Nederlandse vlag en het zingen van het volkslied. Bij de vlag stonden Dirk Serlie (Scouting Nederland) en Dave Logmans (Zeekadetkorps Rotterdam). De driegeratiekrans was dit jaar opnieuw de Melati-krans, met duizend handgemaakte Melati's. Deze werd gelegd door Femke Groustra-de Kat (1925), geboren in Batavia en geïnterneerd in kamp Tjideng, samen met haar dochter Marjolijn en kleindochter Josje.

De krans voor burgerslachtoffers werd gelegd door Anneke van Voorden-Boelhauer (1932), geïnterneerd in kamp Ambarawa, die jarenlang Magelang-reünies organiseerde. De krans voor militaire slachtoffers werd gelegd door Roy Meelhuysen (1949), zoon van een KNIL-officier die krijgsgevangen werd gemaakt en later deelnam aan de politioele acties.

Daarna legden de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer (Jan Anthonie Bruijn en Martin Bosma) kransen namens het parlement, minister-president Dick Schoof en staatssecretaris VWS Judith Tielen namens de regering, en de Indonesische ambassadeur Mayerfas.

Andere kransleggers waren vertegenwoordigers van Australië, Nieuw-Zeeland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, de Nederlandse krijgsmacht, gemeente Den Haag, provincie Zuid-Holland, het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum, de Oorlogsgravenstichting en Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945.

De herdenking werd afgesloten met een Flypast door een PBT-5A Catalina waarna de Koning het defilé opende.

zonnebloemen en livestream | Via de webshop konden zonnebloemen worden besteld en in het monument geplaatst. Bewoners van Bronbeek legden ruim 700 zonnebloemen bij de monumenten voor de Jongenskampen, Vrouwenkampen, hellships, Birma-Siam Spoorweg, de Slag in de Javazee en strafkamp Dampit. De toegevoegde [boodschappen](#) zijn te lezen op de website.

De herdenking werd live uitgezonden via NPO1, NPO1 extra (met gebarentolk), nos.nl en Omroep West, en is terug te kijken op [NPO start](#), de website en de [Facebookpagina](#) van Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945. Het [programmaboekje](#) is te downloaden via de website.

bar bungkus | In 2025 was voor het derde achtereenvolgende jaar het pop-up restaurant Bar Bungkus op het veld bij het monument geopend. Hier kon het publiek voor en na de herdenking elkaar ontmoeten, verhalen delen en samen een nasi bungkus eten: een kleine rijstmaaltijd in bananenblad die het Rode Kruis bij het einde van de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië uitdeelde.

De grote tent waar dit plaatsvond vervangt het middagprogramma dat voorheen in het World Forum en later in het Leonardo Royal Hotel werd gehouden. De ervaring in 2025 laat zien dat Bar Bungkus nóg beter invulling geeft aan de behoefte aan reflectie en verwerking dan het culturele programma uit vorige jaargangen; het is laagdrempeliger, zichtbaarder en nodigt meer uit tot de dialoog tussen diverse generaties. Ook de ontvangst voor functioneel genodigden vond opnieuw plaats in Bar Bungkus.

15 AUGUSTUS 1945

randprogrammering

programmering van 5 tot 15 | In de aanloop naar 15 augustus worden er diverse activiteiten georganiseerd. Soms door de Stichting, maar steeds vaker ook samen met andere organisaties. De programmering start na 5 mei en loopt door tot en met 15 augustus. Wij noemen deze periode: van 5 tot 15.

open podium | Op zondag 10 augustus organiseerde Museum Sophiahof een Open Podium Herdenking. Door middel van voordrachten, poëzie, muziek en dans werden herinneringen en persoonlijke verhalen gedeeld.

melati-lezing | Op 14 augustus, aan de vooravond van de Nationale Herdenking bij het Indisch Monument wordt de Melati-lezing gehouden. Elk jaar geeft een andere spreker een persoonlijke reflectie op de gebeurtenissen in voormalig Nederlands-Indië en de impact van de oorlog op families en de samenleving. In 2025 sprak de Indonesische historicus Anda Zara in Theater aan het Spui. De [lezing](#) is terug te lezen op de website.

den haag herdenkt | Sinds de verplaatsing van de Nationale Herdenking naar de avond, wordt overdag in Den Haag een cultureel programma georganiseerd dat in het teken staat van de herdenking. Diverse Haagse kunst- en cultuurinstellingen werken hieraan mee, waaronder de Grote Kerk, het Omniversum, Filmhuis Den Haag, Paard, Moesson boekhandel en het Leonardo Royal Hotel. In 2025 vonden de meeste activiteiten plaats in Theater aan het Spui.

Bezoekers konden deelnemen aan lezingen, theatervoorstellingen, muziektredens, presentaties, filmvertoningen en foto-exposities. Daarnaast waren er creatieve workshops, zoals batik- en borduuractiviteiten, en generatietafels waarin jong en oud met elkaar in gesprek gingen over herinnering en familiegeschiedenis. Rond 17.00 uur werd het gratis uitreiken van nasi bungkus georganiseerd, een symbool van samenkomen en veerkracht.

Deze randprogrammering versterkte het herdenkingsritueel door verhalen en herinneringen toegankelijk te maken voor een breed publiek en bij te dragen aan het doorgeven van kennis en ervaringen aan nieuwe generaties.

met de boot naar het indisch monument | Rederij Willemsvaart bracht ook dit jaar weer bezoekers met de boot van de Koninklijke Schouburg naar het Indisch Monument in het Westbroekpark.

15 AUGUSTUS 1945

jong1508

Het jongeren netwerk Jong1508 groeit in aantal en zichtbaarheid. Inmiddels zijn er ruim 30 jongeren in meer of mindere mate betrokken bij verschillende activiteiten van het netwerk. Leden van Jong1508 hebben de herdenking en Bar Bungkus ondersteund op 15 augustus.

Jordan Bramsen en Eltjo Ockeloen droegen met hun testimonia bij aan de ceremonie. Daarnaast helpt Jong1508 mee met het Melati-diner en bij het leggen van kransen bij andere herdenkingen.

Dit jaar werden opnieuw de talkshow *Indisch Vragenvuur* en de generatietafels georganiseerd. Ook zijn er verschillende uitlegvideo's gemaakt in samenwerking met professionele filmmakers. Dit heeft geresulteerd in uitlegvideo's over het Indisch Monument, vergeten Nederlanders en verzet in voormalig Nederlands-Indië, ook werden de verhalen van verschillende bevolkingsgroepen verteld.

Het in 2024 gestarte eigen [Instagramkanaal](#) is in 2025 gegroeid tot ruim 1.800 volgers en is de thuisbasis voor de uitlegvideo's en een plek waar informatie gedeeld wordt over de afgelopen en aankomende evenementen.

15 AUGUSTUS 1945

de melati

De Indische Jasmijn wordt gedragen als symbool van respect, betrokkenheid en medeleven voor een geschiedenis waar we allemaal deel van zijn. De Melati is geïntroduceerd in 2015.

Via de webshop van de Stichting werden de Melati als reverspin, de magneet Melati, de zilveren hanger, oorbellen en manchetknopen veelvuldig besteld.

Ook door het jaar heen, met name bij begrafenissen en crematies, wordt het steeds gebruikelijker om als teken van respect de Melati te dragen.

Op en rond 15 augustus worden tijdens diverse herdenkingen Melati-kransen gelegd; het betreft de herdenkingen op Bronbeek, Ereveld Loenen en dit jaar ook weer in Indonesië.

melati-krans | De Melati-krans, samengesteld uit duizend handgemaakte Melati's, is uitgegroeid tot een vaste waarde binnen de activiteiten die mogelijk gemaakt worden dankzij de Collectieve Erkenning.

15 AUGUSTUS 1945

andere herdenkingen in binnen- en buitenland

Niet alleen in Den Haag en bij lokale herdenkingen op zeker 75 plaatsen in Nederland wordt op 15 augustus het einde van de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië herdacht. Dat gebeurt ook tijdens andere herdenkingen in binnen- en buitenland.

4 mei | Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei op de Dam werd een krans gelegd voor alle burgers die zijn omgebracht of omgekomen in Azië, als gevolg van verzet, internering, oorlogsgeweld en uitputting tijdens en direct na de Japanse bezetting en de daaropvolgende koloniale oorlog. De krans werd gelegd door de heer Jung met zijn kleindochter en mevrouw Weijers met haar kleinzoon. Voorafgaand aan de plechtigheid op de Dam was er een herdenkingsbijeenkomst in De Nieuwe Kerk.

azië | In 2025 werden namens Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 kransen gelegd op de zeven erevelden van Ancol, Kembang Kuning, Kandi, Pandu, Leuwigajah, Kalibanteng en Menteng Pulo in Indonesië. Ook konden dit jaar op de Thaise erevelden Kanchanaburi en Chungkai weer kransen gelegd worden.

herdenkingen elders in het land | Op 15 augustus werd dit jaar ook weer een Melati-krans gelegd bij de zeven kruizen op erebegraafplaats Loenen. Ook dit jaar was het bestuur aanwezig bij diverse herdenkingen elders in het land. Een afvaardiging van het bestuur legde samen met afgevaardigden van Jong1508

Melati-kransen bij de diverse herdenkingen op Bronbeek; de Japanse Zeetransporten, de Jongens- en Vrouwenkampen en de Birma-Siam en Pakanbaroe Spoorweg.

nasi bungkusmaaltijden voor lokale herdenkingen | Voor het eerst was het in 2025 mogelijk voor lokale herdenkingen om een nasi bungkusmaaltijd te organiseren. Deze activiteit werd gekoppeld aan een inhoudelijk element, waarbij vaak gekozen werd voor generatietafels om gesprek en kennis over de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië te bevorderen. De maaltijd is gebaseerd op het succes van de nasi bungkus in Den Haag waar deze georganiseerd wordt door het netwerk Jong1508 en bood ook lokaal de gelegenheid om samen te komen, herinneringen te delen en verhalen door te geven. Dankzij een subsidie van het Vfonds en met de Stichting als penvoerder konden in het eerste jaar 25 lokale herdenkingen deelnemen aan deze activiteit.

De nasi bungkus verwijst naar de maaltijden die het Rode Kruis aan het einde van de oorlog in Nederlands-Indië uitdeelde. Het symboliseert saamhorigheid, veerkracht en het samenkomen om verhalen te delen en te herinneren.

15 AUGUSTUS 1945

samenwerking

nationaal comité 4 en 5 mei | In de verslagperiode werd er opnieuw naar tevredenheid samengewerkt met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, dat de Nationale Herdenking op 15 augustus sinds jaar en dag logistiek en organisatorisch ondersteunt.

defensie | De steun van het ministerie van Defensie is van groot belang voor de jaarlijkse Nationale Herdenking. Dit jaar leverde het Eskader van de Koninklijke Marine de vaandelwacht, het Orkest Koninklijke Luchtmacht, personeel van de stafcompagnie van de Luchtmobiele Brigade en de Nationale Reserve en personeel van het Bureau Ceremonieel een bijdrage. De defensieondersteuning werd dit verslagjaar opnieuw vastgelegd in een convenant.

overige partijen | Naast de onmisbare inzet van de vele vrijwilligers werd de herdenking mede mogelijk gemaakt door docenten en leerlingen van het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum, het Zeekadetkorps Rotterdam en studentenvereniging HSSK Pro Libertate.

Ook de scouts van Scouting Nederland leverden een bijdrage. Zij vormden onder andere een erehaag bij het defilé. Dit jaar werd de Stichting voor het eerst ook ondersteund door een team van Molukkers bij de Krijgsmacht.

evaluatie | De evaluatie van de herdenking werd met de betrokken organisaties in de maand oktober gehouden.

15 AUGUSTUS 1945

communicatie en publiciteit

In 2025 bleven we trouw aan onze kernmissie: het creëren van bewustwording rond het einde van de Tweede Wereldoorlog in het Koninkrijk der Nederlanden op 15 augustus 1945. Dit jaar lag de nadruk nog sterker op het verbinden van generaties en het vergroten van de betrokkenheid binnen onze gemeenschap. We waren actief op de vertrouwde platforms [Instagram](#), [Facebook](#) en [LinkedIn](#). De campagne liep van 5 mei tot 15 augustus 2025.

sociale media | De social mediacampagne rondom de Nationale Herdenking 15 augustus 2025 legde dit jaar extra nadruk op het wereldaspect van de herdenking. Met onder meer een interview met de Australische ambassadeur waarin VJ Day werd belicht, is een belangrijke stap gezet in de internationale positionering van 15 augustus.

Het bereik via Facebook, Instagram en LinkedIn bedroeg gezamenlijk ruim 1,7 miljoen mensen, met bijna 4,7 miljoen views en meer dan 56.000 interacties.

Ondanks het achterwege laten van de dag-zelf-advertentie van vorig jaar, die toen alleen al 400.000 extra bereik opleverde, waren de resultaten sterk, mede door de groei van Instagram (+81% bereik en verdubbelde interacties), waarmee ook jongere doelgroepen effectief werden bereikt.

Opvallende posts waren onder andere die over de Dodenspoorlijn, de erevelden in Indonesië, de generatietafels en de bijdragen van vrijwilligers.

Deze inhoudelijk rijke verhalen leidden tot veel reacties en versterkten het gevoel van verbondenheid binnen de community.

Ook de samenwerking met Jong1508 en de inzet van uitlegvideo's leverden belangrijke betrokkenheid op.

Samengevat heeft de campagne in 2025 ondanks striktere advertentieregels en beperkingen het bereik behouden, de community versterkt en de internationale dimensie van 15 augustus duidelijk neergezet.

website | De website 15augustus1945.nl heeft dit jaar 84.288 bezoekers gehad. De homepage is 63.817 keer weergegeven en de pagina van de herdenking ([/nationale-herdenking-15-augustus/](https://nationale-herdenking-15-augustus/)) 36.084 keer. De piek lag op donderdag 15 augustus met totaal 45.429 weergaven voor alle pagina's. De homepage werd die dag 12.101 keer weergegeven en de pagina van de herdenking 8.509 keer. Bijna 85% van alle sessies (bezoeken) kwam tot stand via organische zoekresultaten, gevolgd door direct verkeer (9,1%).

Helaas werden campagnes rondom oorlog en herdenking door het gewijzigde beleid van Meta veel vaker afgekeurd. Er is veel tijd gestoken in het bewaken van ons bereik en het risico naar beneden brengen van blokkering. Mede daarom zijn we een nieuwsbrief begonnen.

media | Het jubileumjaar, 80 jaar herdenken, en de aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning zorgden in 2025 voor uitzonderlijk veel media-aandacht. Vanwege het grote aantal aanvragen konden, in overleg met de RVD, niet alle verzoeken worden gehonoreerd.

radio en televisie | De NOS was met meerdere teams aanwezig, waaronder NOS Journaal, NOS Jeugdjournaal, NOS Stories en NOS Evenementen, en zond de herdenking integraal live uit via NPO Radio 1. Nieuw was dat voorafgaand aan de herdenking meer betrokkenen in beeld kwamen: VCL-leerling Noortje Garvelink, haar vader en oma, Jamaï Loman en kranslegger Roy Meelhuysen werden geïnterviewd door Winfried Baijens. Evelien de Bruijn verzorgde het live-commentaar.

Naast de landelijke NOS-uitzending werd de herdenking ook integraal uitgezonden door regionale Omroep West en voor het eerst door Omroep Zwart, speciaal voor Jong1508. RTL Nieuws, RTL Boulevard en Hart van Nederland (SBS6) deden live verslag voorafgaand aan de herdenking. RTL Boulevard volgde de gehele herdenking om de toespraak van de Koning vast te leggen en kon hem na afloop nog een vraag stellen.

Het kijkersbereik was hoog: de live uitzending op televisie trok gemiddeld 417.000 kijkers met een marktaandeel van 18%, en inclusief herhalingen werden minimaal 1,237 miljoen mensen minstens één minuut bereikt. Online via de NOS-livestream keken 19.784 mensen gemiddeld 4 minuten en 37 seconden. De gemiddelde leeftijd van de live tv-kijkers was 68 jaar.

online en print | De aankondiging van de Koning als spreker werd door ANP opgepakt en breed overgenomen door landelijke media. Kranten zoals AD, NRC, de Volkskrant, Trouw en De Telegraaf waren aanwezig, evenals Kidsweek, die een primeur-interview deed met de negenjarige Joe, zoon van Esmay Usmany. Voor het eerst haalde de herdenking de voorpagina van De Telegraaf, met een spread over Thom de Graaf en Jordan Bramsen.

Daarnaast waren er uitgebreide interviews met betrokkenen, zoals Eltjo Ockeloen (AD/Delft en Radio 1), Femke Groustra-de Kat (Den Haag Centraal) en Anneke van Voorden-Boelhouwer (Aanspraak, SVB). De verhalen van Jong1508 en de generatietafels kregen opnieuw veel aandacht.

bereik en media-aanpak | De meeste berichten verschenen rond 15 augustus, maar de voorbereiding vond al eerder plaats. Door gericht verhalen van diverse betrokkenen aan te bieden, kon een breed scala aan media worden bediend. Deze aanpak heeft ertoe geleid dat miljoenen mensen gedurende het hele proces werden bereikt. Documentairemaker Hans van Houwelingen was aanwezig voor opnamen van een documentaire over herdenken.

15 AUGUSTUS 1945

jubileumboek en zomereditie moesson

jubileumboek | In 2025 heeft de Stichting opnieuw een jubileumboek uitgebracht, zoals iedere vijf jaar gebruikelijk is. Het boek draagt de titel *Omzien en vooruitkijken – 80 jaar herdenking 15 augustus 1945*. Het eerste exemplaar werd uitgereikt aan de burgemeester van Den Haag en daarnaast zijn exemplaren verstuurd naar alle burgemeesters van Nederland.

moesson magazine | Tegelijkertijd is in samenwerking met boekhandel Moesson de zomereditie van juli/augustus 2025 gemaakt, geheel in het teken van de 80-jarige herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog op 15 augustus 1945. Deze editie bood achtergrond, verhalen en historische context rond de herdenking en heeft bijgedragen aan de zichtbaarheid en betrokkenheid bij de herdenking.

